

РЕЦЕНЗИЯ

на цялостното научно творчество на доц.дпн Добринка Лукова Тодорина за присъждане на академичната длъжност **”ПРОФЕСОР”** по професионалното направление „Педагогика”(Теория на възпитанието и дидактика) за нуждите на Факултета по Педагогика към ЮЗУ „Неофит Рилски”

Доц.дпн Добринка Тодорина е родена в гр.Стрелча, Пловдивска област. През 1969 г. завършва средно образование, а през 1971 год. ИДНУ, гр.София, специалност „Дефектология”. През 1977 г. завършва сп.”Педагогика” , втора специалност „Българска филология”в Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

Професионалния си път доц.дпн Добринка Тодорина започва като учител – дефектолог, по-късно учител по български език и литература, възпитател. От 1984 год.постъпва като щатен асистент в ЮЗУ. През 1992 год. придобива научната и образователна степен „Доктор по педагогика”, след защита на докторска дисертация на тема: „Дидактическа система за групова учебна дейност в началните класове”. През 1996 ѝ се присъжда научното звание „Доцент”. През 2009 год. защитава втора докторска дисертация на тема: „Технологичен модел за изграждане на компетентности у бъдещите учители за идентификация и развитие на надарени деца и получава научната и образователна степен „Доктор на педагогическите науки”.

Доц.дпн Добринка Тодорина е разработила и осъществява лекционни курсове по голям набор от учебни дисциплини в бакалавърската и магистърска образователни степени във ФП на ЮЗУ: дидактика, педагогика, основи на педагогическото общуване, образователни технологии, педевтология, екипна организация на учебната дейност, идентификация и развитие на надарените ученици, статут и дейност на педагогическия съветник, интерактивни методи в учебно-възпитателния процес, медицинска педагогика, мениджмънт на класа /с подготвен информационен пакет и на английски език/. Като стойностно постижение може да се определи фактът, че всеки лекционен курс е съпътстван от учебници и допълнителна литература. Това от своя страна е гаранция за добрата осигуреност на обучението, респективно успеваемостта на студентите.

Цялостното научно творчество на доц.дпн Добринка Тодорина респектира със своя обем и широкоспектърен обхват. Общият брой на публикациите е 129, от които 11 монографии /9 самостоятелни/, 14 учебника и учебни помагала, 84 научни статии в централния печат и в сборници у нас и в други страни, 20 научни съобщения.

След избирането ѝ за доцент авторката е публикувала 75 публикации и е участвала в 8 научни форума. Точно те: 8 монографии, 8 учебници и учебни помагала, 59 научни статии и 8 научни съобщения от конференции са обект на научен анализ.

Най-общо, научните публикации на доц.дпн Добринка Тодорина очертават няколко тематични кръга: дидктика; работа с надарени деца; педагогическото общуване; извънкласната и извънучилищната дейност с учениците; мениджмънт на класа. В своята цялостност и многопластови интерпретации, те показват високия професионализъм на авторката и нейния стремеж към всеобхватност и вникване в детайлите на изследваните педагогически явления. В областта на дидактиката, кандидатката успява да се дистанцира от отделни стереотипни нагласи за същността на дидактическите явления и тяхната персонификация. Дълбоката и съдържателна връзка с практиката ѝ дават изследователски кураж да търси нови измерения на вече проучвани педагогически проблеми и да предлага нов тип интерпретации, проникващи в нови детайли, зависимости и отношения. Това впечатление се засилва от демонстрираното умение на Тодорина да търси недостатъчно изследвани пресечни точки и сфери на влияние на различните научни проблеми и по този начин да очертава прецизно основни интегративни полета, не самоцелно и формално, а с верен усет за тяхната смислова функционалност и приложимост.

Едно от значимите постижения в творчеството на авторката е свързано с проникновеното анализиране на груповата форма на работа с учениците. Извеждайки коректно хуманстичните методологически основания и аргументации, доц.дпн Д.Тодорина разширява представата за същността на груповата форма на работа, като прави сполучлив опит за класификация според 12 идентификационни признака. Едновременно с това тя разкрива ценностните аспекти на груповата дейност, предпоставящи мотивацията и успеваемостта на учениците. Задълбочена е и представата, която кандидатката доизгражда за формите на обучение и отношението между фронталната,

груповата и индивидуалната форма на обучение /II.2.; III.A.9/. Разширявайки сферата на осъществяване на груповата работа, авторката справедливо поставя силен акцент върху овладяването от учениците на похвати за групово учене, което гарантира свободата и сигурността на ученика да осъществява пълноценно и самостоятелно своята позанавателна изява и едновременно с това да реализира адекватно взаимодействие в екип. Предложено е осъвременено статукво на екипната работа чрез оригинална авторова дидактическа технология за овладяване на система от похвати за групово учене в началното училище, съобразено с вариращите условия на: типа урок, условията на работа, логиката на учебния предмет, равнището на подготовка на учениците. Продуктивността на този технологичен модел на работа е обективирана от систематизираните критерии и показатели за измерване на постиженията на учениците.

Друго постижение в областта на дидактиката е представянето на структурен модел за съдържание на обучението, позициониран върху ценностните ориентации: „зная”, „правя”, „уча с другите”, „ще бъда”. Много коректно, позовавайки се на актуалните образователни тенденции, доц.дпн Д.Тодорина заявява авторското си тълкувание, отстоявайки своето разбиране за ефективно обучение, утвърждаващо чувството за самоценност на всеки отделен ученик и гарантиращо висока успеваемост. Голямата тема, посветена на обучението в училище се разраства логично в територията на висшето образование, респективно върху подготовката на студентите - бъдещи учители. /IV.21; 42.../. Върху ключовите постановки: сътрудничество, съуправление и самоуправление доц.дпн Д.Тодорина очертава практико-приложни аспекти на формите за обучение в средното и висшето училище, насочени към повишаване на ефективността. В редица публикации /IV.21;25;29;40.../, авторката разширява изследвания научен периметър с идеи, насочващи към оценяване и подобряване качеството на висшето образование, насочено към по-пълноценна подготовка на бъдещите учители. Проблемите на Педевтологията, ориентирани около професиограмата на учителя привличат вниманието на авторката. Естествена е връзката с подготовката на студентите, съотнесено към съвременните претенции на педагогическото познание и реалната педагогическа практика. Предложени са иновативни идеи за повишаване привлекателността и конкурентноспособността на висшите училища, както и подобряване на комуникационния климат в образователната

среда. Разработени са творчески задачи по всяка учебна дисциплина, преподавана от доц.дпн Д.Тодорина, с цел засилване на интерактивността в обучението и подпомагане професионалното и личностно израстване на студентите. Подчертано предимство в професионалното изграждане на бъдещите учители е отредено на единството между личностния и компетентностния подходи.

Да се говори за обучение и ефективност не е възможно без да се засегне темата за общуването. Последователна в очертаването на педагогическото изследователско поле, доц.дпн Д.Тодорина му посвещава своето внимание в монографичния труд „Култура на педагогическото общуване”. И тук проличава нейният професионализъм в умението ѝ да представи един уж толкова коментиран проблем по по-различен начин, разгръщайки недостатъчно изследвани пластове на неговата същност и регулиране в реални образователни ситуации, прогнозирани, моделирани и усетени в изследователската работа на самата авторка. Точно това лично постижение на доц.дпн Д.Тодорина ѝ позволява да изгради адекватен и гъвкаво функциониращ модел на педагогическо общуване, приложим в различни познавателни ситуации. Адмирации заслужава практикума по педагогическо общуване, конкретизиращ теоретичната част на монографията.

Друга тематична пристрастеност на доц.дпн Тодорина е тази за надарените деца. Осъществената многогодишна експериментална работа е в основата на изграждането на цялостна понятийна система за надареността и конструирането - за първи път у нас - технологичен модел за изграждане на компетентности у бъдещите учители, свързано с работата им с надарени деца. Представената система впечатлява с постигнатата смисленост на идеите за диагностициране на надарените деца и солидния набор от вариативни стратегии за работа с тях. Тези постижения се отличават не само с научната си стойност, но и с високата степен на социална значимост.

Като добро постижение на доц.д-р Д.Тодорина може да се разглежда монографията „Мениджмънт на класа” /II.IV./, в който авторката коментира организационно-управленската дейност на учителя в класа - като основен елемент от цялостната система на управление на училището. Трудът насочва към смисловите функции на личностно-ориентирания подход в образованието и ясно визира нужната промяна в традиционната роля на учителя и класния ръководител.

В широкия спектър от изследвани проблеми, специфично място заема и този за извънкласните и извънучилищни занимания с учениците, разумното разпределение и оползотворяване на свободното им време. Авторите констатации са едно добро начало за по-детайлни научни проникновения в изследваната територия, съотнесено към новия социален контекст. Доц.дпн Добринка Тодорина е известна на педагогическата общност, цитирана е 49 пъти от различни автори. В това число не влизат цитиранията, отразени в дипломните работи на студентите от ФП, както и тези от сродни факултети към други висшите училища.

В хода на професионалната си реализация, доц.дпн Добринка Тодорина показва висока активност: ръководи студентски мобилни групи, ангажирани с проучването и разработването на конкретна проблематика; ръководи дипломанти /около 150/; научен ръководител е на докторанти, двама от които успешно защитили; участва като ръководител и член на научно-изследователски проекти – национални и международни; междууниверситетски и междуфакултетски.

Доц.дпн Добринка Тодорина членува с следните организации:

- Асоциация на професори от славянските страни;
- официален експерт към НАОА;
- Съюза на учените в България;
- Балканската асоциация по техники и технологии/ до нейното съществуване/;
- Академичен съвет на ЮЗУ;
- Факултетния съвет на ФП;
- Научния факултетен съвет на ФП / като секретар/;
- Централната университетска комисия за оценяване на проекти в ЮЗУ;
- Лаборатория по дидактика, психология и управление на висшето образование към ЮЗУ;
- Синдикална група на КНСБ;
- Литературен клуб „Оксиморон”;

Доц.дпн Добринка Тодорина е зам.декан на ФП в два последователни мандата. Ръководи факултетските комисии за атестация на академичния състав на ФП . Награждавана е многократно за заслуги за развитието на ФП. Удостоена е с почетния знак на ЮЗУ ”Неофит Рилски” за съществен принос в развитието на университета като образователен и духовен център.

Анализът на представените научни трудове, дава основание за извеждане на следните безспорни приноси:

- Обогатени и осъвременени са дидактическите познания за формите на обучение, респективно – груповата форма – нейната същност, инвариантна детерминираност, технологична осигуреност;
- Успешно апробирана в практиката е оригинална дидактическа технология за овладяване на похвати за групово учене в началните класове;
- Очертан е структурен модел за съдържание на обучението, съобразено със съвременните общоевропейски тенденции;
- Изградена е представителна и надеждна стратегия за работа с надарени деца на основата на антропологичния подход и хуманистичната парадигма за субект-субектните взаимоотношения;
- На практическа основа са обособени проекциите на хуманното общуване в позициите „учител-ученик „ и „ученик-ученик“;
- Създадена е комплексна методика за изследване интересите на учениците в извънкласната и извънучилищната дейност;
- Конструиран е технологичен модел за формиране на компетентности у бъдещите учители за диагностициране и развитие на надарени деца;

Някои бележки и препоръки:

1. Широкото изследователско поле, върху което доц.дпн Добринка Годорина се е „разпростряла”, обективно предпоставя на места прекомерно позоваване на други източници и „стесняване” на възможността за по-широко разгръщане на личните авторски преценки;
2. В хода на последващи научни анализи, би могло да се постигне по-висока степен на концептуализиране на авторските идеи отнасящи се до социалния смисъл и организация на извънкласните и извънучилищните дейности, да се анализира по-подробно и тяхната генетична връзка с урочната работа, самоподготовката(в целодневната организация) и актуалните интереси и способности на учениците.

Цялостният преглед на научните публикации и констатираните безспорни приноси, както и авторитетното присъствие на доц.дпн Добринка Тодорина в педагогическата общност ми дават основание да препоръчам убедено на Уважаемите членове на Журито да й даде академичната длъжност „Професор” по професионалното направление „Педагогика” /Теория на възпитанието и дидактика/за нуждите на ФП при ЮЗУ „Неофит Рилски”.

11.04.2011

Рецензент:
Проф.д-р Емилия Василева

